

Miért nem érdekli a dolgozókat a 400 órás “rabszolgatörvény”? - A kiló nem százat jelent című blog cikke

Nincsenek tömegek az utcán. Inkább készül mindenki a karácsonyi céges bulira. Egymást törik ugyan az ellenzéki pártok és a szakszervezetek, hogy megmutassák: ők aztán most kiállnak a munkavállalók érdekeiért – szemben azzal a kormánnyal, amelyik az utolsó bőrt is lehúzná róluk a – hangzatos ellenzéki gúnynevéen – “rabszolgatörvénnyel”. Egy felmérés szerint az aktív korúak 81%-a szerint “a túlóraszám növelésével nő a dolgozók kiszolgáltatottsága” (*Policy Agenda*), ami azt sejtetné, hogy most eljött az ellenzék ideje. Viszont alig valószínű, hogy a kormánypárt ilyen politikai szarvashibát követne el. Az szinte biztosra vehető, hogy az ellenzéki pártok kollektíve vetődnek árnyékra – de megadjuk az esélyét, hogy most mi tévedünk. Lehet szándékosan csapják be magukat, akik megtévesztő kérdéseket tesznek fel a közvéleménynek. Mert talán, tudatában van mindenki, hogy akár évi 400 óra túlórát is elrendelhetnek számára, de korántsem biztos, hogy ez valami tömeges elégedetlenséget váltana ki a társadalomban. Megmondjuk miért.

A kormánypárti képviselők által benyújtott törvényjavaslat szerint a jelenlegi 250 óráról 400 órára emelnék a maximálisan elrendelhető túlórák számát illetve egyről három évre növelnék a munkaidőkeretet, amin belül az akár plusz túlóradíj fizetése nélkül lecsúszthatató. Ez a **gyakorlatban** azt jelentené, hogy a vállalatok akár minden héten berendelhették szombatra dolgozni a munkavállalóikat. “Elméletben a *gyakorlatban*” lehet, de a való életben nem feltétlenül ezt jelenti...

1. A vállalatok eddig se tartották be a munkaidőre vonatkozó előírásokat. De a még a valamiért kötelező

munkaidőnyilvántartások is rendszerint hamisak vagy hiányosak (munkaügyi hivatal felmérése). Az amúgy is túlbonyolított és követhetetlen és olykor betarthatatlan vagy életszerűtlen szabályozásokat nem tartották be soha: valószínű, ahol szükség volt rá, eddig is jóval többet túlóráztak a dolgozók, ahol meg nem, ott eztán se fognak. Ilyen szempontból teljesen mindegy mennyi *a maximálisan megengedett túlóraszám*. Az sokkal inkább a fizikai korlátokon, a munkáltató igényein túl, a munkavállalók terhelhetőségén, tűrőképességén, rugalmasságán – és alkupozícióján múlik. Egy ideális világban munkáltató és munkavállaló meg tud ebben egyezni és jogszabályoktól függetlenül kölcsönösen előnyösnek érezheti a megállapodást. Hogy a világ ideális-e, az kétséges, ugyanakkor mégis erősen szubjektív. A többségnek valószínű nem az, de nagyon sokféle okból nem az. Pl. még minisztériumokban is előfordult, hogy napi tíz óra munkát vártak el egyes munkamániás miniszterek. Magyarán ott se tartják be a szabályokat, ahol azokat írják. S mivel eddig is többet túlóráztak sokan, az ezt megkönnyítő szabályozás nem hoz változást számukra. Nem fognak emiatt tömegek [sárgamellényben barikádokat emelni, mint a francia autósok](#).

2. Az állam beavatkozására nincs mindig feltétlenül szükség. Máskor meg szükség volna világos szabályozásra, de a magyar munkaügyi jogszabályok hiányosak és értelmezhetetlenek. Nagyon hasonló kiszolgáltatott helyzetben lehet egy munkavállaló és egy szerződéses vállalkozó is, az utóbbi “önkizsákmányolását” azonban pl. semmilyen jogszabály nem tiltja. Egy munkavállaló viszont akkor sem dolgozhat egy munkahelyen többet, mint a megengedett 250 vagy majd 400 óra – legalábbis munkavállalóként és *papíron* – ha történetesen szívesen tenné. Több munkahelyen, másodállásban már megteheti, ahogy számlaadó vállalkozóként is – akár ugyanabban a állásban. Ez nem annyira nagyon racionális és logikus szabályozás tehát. Őket nem akarja védeni se a kotnyeles állam, se a gyöngye szakszervezet, se valami kis *wannabe* “baloldali” párt. Míg pl. az orvosok túlterheltségéről beszélünk, aközben sok orvos vállalkozóként

még örömmel és jó pénzért vállal ügyeletet effektíve túlórában máshol, olykor külföldre ingázva.

A beszállítók és a kistermelők kiszolgáltatottsága viszont akár nagyobb is lehet a felvásárlók, a nagyvállalatok vagy akár a packázó állami hivatalok – sőt akár a megbízhatatlan munkavállalóik felé is. A gazdasági élet olyan visszásságai ellen lényegében nem véd senkit semmilyen jogszabály, mint a körbetartozások vagy főleg egy haragos az adóhivatalnál. Ezek a problémák hasonszörűek és egy töről fakadnak, többé-kevésbé ugyanannak a fejletlen piacgazdaságnak a következményei, amiben kínlódkunk 28 éve, aminek inkább okozója a politika impotenciája és öncélúsága, ami a törvénymódosítás vitáját is körüllelengi.

A kormánypárt a módosítással semmilyen problémát nem orvosol és igazából senkinek se kedvez – talán, ha éppen legalizálja a meglévő túlóragyakorlatot – a kollektív szerződéshez kötéssel éppenséggel még mederbe is terelhetné, hiszen azt egy szakszervezet köti, amelyik egyáltalán képes tárgyalópartnere lenni egy jogászokkal felfegyverzett multinak pl.

3. Nem mindig és nem föltétlenül ellentétes a dolgozók érdekeivel a túlóra. Ahány munkavállaló és ahány munkakör, annyiféle élethelyzet, annyiféle alkupozíció: a túlmunka ma inkább vonzó lehetőség a legtöbb alacsony keresetű magyar munkavállaló számára, hogy többet kereshessen. Isztin Péter, az Azonnali.hu publicistája egyszerűen úgy teszi fel a kérdés, hogy [“mi van, ha valakinek megéri túlórázni?”](#) – persze abban is igaza van, hogy a törvény messze nem jelent *rabszolgasort* az alkalmazottak számára, számos más szabályozás illetve szabályozási hiányosság illetve: a magánszféra ellenőrzésére és megítélésére irányuló munkáltatói gyakorlat viszont valóban sérelmes. De az indokolatlanul széles munkáltatói jogain is túlterjeszkedő menedzsmentkultúrára se föltétlenül lehet a törvény betűjében gyógyírt találni.

4. Igazi visszaélésnek nem az számít, ha pusztán többet kell vagy lehet dolgozni, hanem az, ha a túlórázás elvárt és ki se fizetik. Ebben a kérdésben a szakszervezetek és a politika tökéletesen néma volt eddig és most is az. Persze valószínűk és süket is, mert sem a kormányok, sem a pártok, sem a szakszervezetek nincsenek valójában feltétlenül szoros kapcsolatban a gazdasággal vagyis a munka világával. Elefántcsonttornyaikból, székházaikból ideológiai szemüvegen keresztül szemlélik a külvilágot, nem itt köztünk a Földön a hétköznapi emberek 9-től 5-ig vagy 6-tól 2-ig tartó világában élnek. Az ideológiájuk pedig alapvetően avitt és téves: munkáltató és munkavállaló között nem kell *osztályharcot* halucinálni feltétlenül. Skandináv módra inkább az *osztálybékét* kéne kötni és a konstruktív együttműködés feltételeit kéne megteremteni – persze ez igaz az egész országra, kormányára és ellenzékére: egyelőre csak egymás ellen fecséreljük el az energiáinkat.

Egy vidéki város egy szem gyárában a szalag melletti betanított munkások, árufeltöltők, takarítók kiszolgáltatottsága teljesen más, mint mondjuk a fővárosban már nyugati bérekért keresett informatikusoké, magasan kvalifikált szakembereké. Aki azt gondolja, hogy létezik egy egységes alkalmazotti réteg, pláne egy úgynevezett egységes munkásosztály, amit valami bürokratikus szabályozással – *vagy mellkasunkra rajzolt vörös csillaggal* – meg lehet és kell védeni, az nagyon valószínű más fontosabb dolgokról se tud semmit.

5. A szabadidő csak adott jövedelem megkeresése után és életszínvonalon túl kezd értékesebb lenni az ember számára. Paradox, de éppen a már jólkeresők a legalkalmasabbak arra, hogy az érdekeikért kiálljanak. És egyáltalán azok, akik már nem több pénzre vágnak feltétlenül, hanem több szabadságra. Ha úgy tetszik divatosan munka/magánélet egyensúlyra. Még divatosabban munka/magánélet integrációra. A túlórászabályozás jelenlegi rákfenéje az, hogy a munkáltató

“elrendelheti” – magyarul, mint olyan a munkaszerződéssel létrejövő jogviszony szerves része.

Persze megnézném azt a munkáltatót, aki az értékes munkaerőt ilyen a törvényben szereplő “katonai” módon merné munkára *parancsolni*. Ellenben bizonyára vannak olyan kritikus munkakörök, ahol erre mégis szükség lehet. A kevésbé értékes munkavállaló függősége viszont, ha kell, ha nem nagyobb, őt nincs az a jogszabály vagy pláne *ellenzéki tüntetés*, amely megvédené most valójában. (Főleg, hogy jogaikat sem ismerik feltétlenül, idejük és képességük sincs érdekeik megvédésére.)

6. A menedzsmentkultúra változását a munkaerőhiány fogja kikényszeríteni tehát leginkább. Az viszont valójában nem csak a munkavállalók érdeke lenne, hanem az egész gazdaságé, hogy a munkavállalói érdekeket a vállalatok integrálják a működésükbe. Erre pedig éppen a szakszervezetek lennének az eszköz, nekik lenne tudásuk, jogi támogatásuk, hogy tárgyalópartnerek lehessenek. A munkaerőhiánynál is károsabb fluktuáció csökkentése közös menedzsment és munkavállalói érdek valójában – és az állam is egy kiszámíthatóan működő gazdaságban érdekelt.

- Értelmes szabályozás lenne tehát akár pl. a kötelező szakszervezeti tagság bevezetése és adott vállalatméret felett akár a kötelező kollektív szerződés is jobb keretet biztosítana az adott munkahelyen szükséges munkavégzés folyamatait szabályozni, mint a fentről érkező munka törvénykönyve.
- Akár a túlórák maximalizálását is rá lehetne bízni helyben a felekre. És sok minden mást is, amire a minisztériumokban, a székházakban vagy a Facebook-csoportokban nem is gondolnának.

7. A gazdasági élet és a munka világa is többet nyerne az átláthatóság növelésével, mint a mostani kormánypárti módosítóval vagy akár a kormányellenes tüntetésekkel. Nem lenne ördögtől való gondolat, hogy gazdaságszerte

megismerhetőek legyenek a jövedelmek, ami az értelmes munkaerőpiaci-ágazati béralkuk alapfeltétele lenne. Márpedig ez az, ami igazán érdekli a magyar munkavállalókat most. A fiktív, írott malasztként létező munkaügyi szabályozások kevésbé az életük része, mint a bérpapír. Ahhoz, hogy a munkáltatók és a munkavállalók partnerként tudjanak együtt működni meg kell teremteni a kölcsönös bizalmat, és ehhez egyenlőként tárgyalni képes felekre van szükség, ami a korábban kifejtett kötelező szakszervezeti tagság létrehozásával lenne leginkább lehetséges. Érdemes volna ezt követelni, mint amúgy helyesen tüntetni a "rabszolgaság" ellen, de mégiscsak céltalanul kormányelleni népfelkelésben reménykedni, mint a sikertelen ellenzéki pártok és parlamentbe vágyakozó árvalányhajas kis megmozdulások.

Majd alkalomadtán aztán semmit se megoldani, ahogy a mostani kormányzat teszi, és koncepciótlanul sodródni az erősebb lobbierdekeknek megfelelően...

8. Ezért ez a mai tüntetés leginkább erről a céltalan ellenzékiiségről szól és nem a munkavállalókról. Ennek megfelelően nem is veszik komolyan tömegek...

Forrás: https://kilonem100.blog.hu/2018/12/08/miert_nem_erdekl_i_a_dolgozokat_a_400_oras_rabszolgatorveny?fbclid=IwAR32KQvNR6bQlE2GQ_QaUJd9cic_jBTBTItYjnllxA1GNEv4jnktJjxxHjY